

CONSIDERAȚII ETIMOLOGICE, ISTORICE ȘI GEOGRAFICE ASUPRA UNUI TOPONIMIC SLAV DE LÎNGĂ DUNĂRE — *GOSTINU*

A. CONSTANTINESCU

Numele de loc *Gostinu* de care ne ocupăm în cele ce urmează nu a atras pînă acum atenția filologilor.

Hărțile obișnuite, fie cit de amănunțite, nu ne spun mai mult despre *Gostinu* decît că este situat la 18 km spre est de Giurgiu. Documentele nu îl atestă. De aceea pentru explicarea toponimicului *Gostinu* vom căuta să suplinim aceste lipsuri prin îmbinarea cercetărilor etimologice cu cele istorice și geografice. *Marele Dicționar Geografic al României* descrie astfel așezarea *Gostinului*: « Este înconjurat de o viroagă ce iese din Dunăre și care se cheamă Dunărița ... Mai toate cătunele din care se formează această comună sînt situate pe mici ridicături de pămînt ... (care) la venirea de ape se găsesc izolate între ele și comunicarea nu se poate face între ele decît prin ajutorul plutirii »¹.

Iată deci că localitatea noastră poate deveni insulară, fapt care are, cum vom vedea, importanța și semnificația lui.

Credem însă că aspectul insular pe care îl capătă în zilele noastre *Gostinu* numai în mod accidental (la venirea de ape) a fost în trecut permanent. Studiind cursul Dunării pe baza indicatorului kilometric al fluviului² care ne mărginește țara la sud, indicator elaborat cu o deosebită atenție sub egida Comisiei Dunării, am descoperit în apropierea imediată a *Gostinului*, atestarea punctului « Schela *Gostinul* ». Schela este un vechi cuvînt românesc, sinonim cu « port pe malul unui fluviu »³. Concluzia firească ce poate fi desprinsă de aici este existența în trecut a unui punct unde acostau corăbii, numit *Schela Gostinului*, după cum exista *Schela Brăilii* sau altele.

Nici rădăcina cuvîntului *Gostinu* nu este necunoscută limbii romine. Ea este vechiul slav *гостѣ*. Acest etimon se păstrează ca regionalism (Banat) pînă astăzi, în verbul *a gosti* (a primi o oaspete)⁴. Acest verb este atestat încă de cel mai vechi dicționar romîno-latin cu același sens: hospitor, tracto⁵. Etimonului *гостѣ* i-a fost adăugat sufixul posesiv slav *-инъ*, obținîndu-se astfel un adjectiv posesiv care apoi s-a substantivizat. Sensurile cuvintelor se schimbă însă în decursul secolelor și de aceea vom lua în considerație în cazul nostru nu sensul de oaspete ci acela de neguțător. Vom considera deci la baza *Gostinului* sensul acesta care, cum vom vedea, întregeste interpretarea pe care o propunem în cercetarea de față.

¹ *Marele Dicționar Geografic al României*, București, 1900, vol. III, p. 615.

² *Indicateur kilometrique du Danube du port de Regensburg au port de Sulina*, ediția « Commission du Danube », Budapest, 1958, p. 208.

³ *Dicționarul limbii romine moderne*, Editura Academiei R.P.R., 1958, p. 745. Ca etimon se arată, în dicționarul citat, sr. cr. *skela*. Menționăm că și în limba bulgară există, cu același sens, cuvîntul *скела* sau *скеа*, cf. Prof. B. MAVROV, *Dictionnaire bulgare-français*, ediția 2-a, Sofia, 1949, p. 635.

⁴ *Dicționarul enciclopedic ilustrat « Cartea Românească »*, de I. A. CANDREA și GH. ADAMESCU, București, sine anno, p. 553.

⁵ B. P. HASDEU, *Anonymus lugoshiensis*. Cel mai vechi dicționar al limbii romine după manuscriptul din Biblioteca Universității din Pesta, în: *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, vol. VI, 1891, p. 25.